

ԱՌԱԿ Բ

ԱՂԵՐԱԿՆ ԵՒ ԱԳԱՀ

Ի հոններուն ծոցէն իյաժ Աղբերակն,
 Մեղմ ձևանալով գեղեցիկ առուակ,
 Պայծառ ջրերով
 Հանդարտ վազելով
 Արտերուն միջէն,
 Ծաղկեալ մարգերէն,
 Կեանք կենդանութիւն
 Կու տար ամենուն: —
 Մի Ագահ ժըլատ,
 Տըրտադէմ, ժանտ մարդ,
 Կընակը չալկած
 Ոսկի մեծագանձ,
 Երբ մօտեցաւ առուակին քով,
 Լաւ մի շորս կողմը նայելով,
 « Դուն պէտք էր որ երկրիս խորեր,
 Ասաց առուն, ջրամբարներ
 Ունենայիր ընդանակ,
 Ու հոն ջրերդ անապակ
 Ժողովէիր ծովու նման,
 Իբր ըստացուած սեփական.
 Որոց վըրայ նայելով
 Ըզմայլէիր դուն քեզմով:
 Այլ ինչ տեսմ' որ յիմար ես,
 Անգին ջրերդ կը ցըրուես'
 Մարգագետին, դաշտ և արտ:
 Ապերախոր
 Անյագ, անկուշտ կը խըմեն
 Ջրերդ, դարձեալ տըժգոհ են »:
 « Տըժգոհ թէ չէ,
 Այն իմ գործս չէ.
 Ասաց Առուակն կարկաչելով.
 Այլ ոգնելով նոցա՝ ես
 Գուն կը լինիմ մեծապէս:
 Թող որ շահուն ամէնը ինձմով.
 Չի կ'ուզեմ որ անցած տեղերս
 Իմ լաւութեան թողում և հետքերս:
 Երբ մօտս թառած ի ծառին
 Ճոխայ սոխակն ի ճըղին.
 Կամ գեղացի աղջիկներ
 Տեսնեն իրենց վարդ գէպեր
 Ախրներուս մէջ տըլտըլած,
 Ու Ծիծեռնիկ թևատարած
 Ջրիս քըսուի՝ վեր թռչի.
 Երբոր շորս դիս տարածուի
 Հազար ծաղիկ գոյնըզգոյն,
 Ախրներովս պաղպաջուն
 Ես կը խայտամ, յիշելով
 Որ այդ ամէնքը ինձմով
 Կ'ուրախանան, կը շահուին »:

Իրաւ ամառը տաքին
 Իմ աղբեր կը մեղմանան,
 Այլ յորդահոս անձրևը աշնան
 Շահովն կու տան առատ վարձ
 Բարի սըրտիս փոխադարձ:
 Դու եկ ասա հիմա ինձի,
 Թէ քու սլանցու արծաթն, ոսկի
 Քեզ կամ այլոց ինչ շահ ունի:
 Չէ, — Ինչ անուն տամ ես քեզի,
 Ագահ, յիմար, անխելք, խօշ,
 Թէ անձնապաշտ ինքնամոլ »:

Ագահութիւն

Միշտ զըզուելի է ամենուն.
 Բայց ով սիրով առ մարդիկ
 Կը տարածէ ձեռք ու գիրկ,
 Եւ գըթալիր՝ կարօտներուն
 Կը բաժանէ ողորմութիւն.
 Երանելի է այն մարդ,
 Նախանձելի նորա բաղդ,
 Չի կ'ունենայ նա մի որ
 Որ տըւածները բոլոր
 Յետ կը ստանայ վերտօն,
 Ինչպէս որ հոս՝ նոյն այն դին,
 Մէկին փոխան հարիւր հազար
 Երկնակայել պարգև արգար:

ՄԵԽԱԿ ԵՒ ԱՄՊ

Ամառուան մի տաք շոգ օդին
 Կարմիր Մեխակն երկրագին
 Ծարուած պապկած կը տանջուէր.
 Մահ նորամէ շատ հեռուն չէր:
 Մա տեսներով որ վերև
 Ամպին՝ մըտած հովին թև.
 Ուրախ զուրթի առաջ կ'երթայ,
 « Կեցիր, կ'ասէ, գթա իմ վերայ,
 Ազատէ կեանքս սիրուն Ամպիկ,
 Յոգէ ծոցդ քանի մ'կաթիլք »:
 « Լաւ լաւ, կ'ասէ, Ամպը վերէն,
 Երթամ, կու գամ, և այն ատեն
 Չէ թէ ցողեմ սիրի թիթև,
 Այլ յորդառատ և շարք անձրև
 Կը թափեմ ես հովաղը վերայ »:
 Այս կ'ասէ ու առաջ կ'երթայ:
 Կը խոնարհի Մեխակիկ,
 Անք կը գոցէ մահուն գիրկ:
 Երկու որդէն կը դառնայ Ամպն որոտագին
 Ու կ'ողողէ սև գերեզման Մեխակին:
 Հըզնաժամին կարօտելոյն
 Ձեռք տուր՝ հասիր յօգնութիւն.

Բանը բանէն անցնելէն վերջ,
Երբ մին ընկաւ խաչին ներքեւ
Անօգուտ է մարմարին չնդլ:
Չորցած ծաղկին ոչ յորդ անձրեւ
Կարող է տալ կենդանութիւն,
Ոչ մեռելին մարմար արձան,
Ծաղկեայ պղտակ վրան անթառամ
Չեն տար բընաւ կեանք յարութիւն:

ԷՇ ԵՒ ՎԱՐՍԱԿ

Խելացի է՛ն միանգամ
Տեսաւ դիմացն անգուման,
Երկու տողարկ
Լեցուն Վարսակ:
Շըւարեցաւ եղկելին,
Բերնէն ջրեր վազեցին:
Ապշած կուշտ կուշտ կը նայէր,
Ու որոշել նա չէր կարնար
Թէ որը նախ ճաշակէր,
Ո՛րը պահէր վաղուան պաշար:
Խընդիրը մեծ նորա համար,
Եւ որոշելը շատ զբժար: —
Նոյն միջոցին, յանկարծակի,
Վազելով հոն ձին չըհասնի:
Իշուն քըթին տակ
Երկու լի տողարկ,
Պատրաստի Վարսակ,
Համեղաճաշակ,
Կ'ուտէ ախրժով,
Ու խըրխընջալով
Կը վազէ դէպ 'ի ջըրհոր,
Չովացնել կըշտացած փոր:
Քեզի է խօսքըս, լըսէ,
Թըմրած յողդողդ պատանի,
Երբոր քեզի բաղդն ժըպտի,
Իսկոյն շահուիլդ չնայէ:
Թէ չէ ճարտարը քան ըզբեզ,
Մինչ վարանիս դու իշապէս,
Քու քըթիդ տակ, աչբիդ դիմաց՝
Կը խըլէ քու պատառիկ հաց:

ՀՆԴԵՂ

Վայրագ Հեղեղը յաղթաճոր՝
Բաշեր յողին՝ ճերմակ փըրփուր,
Իբրեւ առիժ կատաղաբար
Բարձր լեռներէն կ'իջնար ի վայր,
Աւերելով և քանդելով անխընայ
Ընդդիմակաց ամենայն ինչ առարկայ:

Ոչ ծառ, ոչ ժայռ չէին զօրել
Նորա թափին արգելք լինել:
Երբ գեղացւոց մեծ բազմութիւն,
Որ մի ժողոված լեռան գրիտուն,
Կը խորհէին միաբան
Գըտնալ մի ճար կամ դարման՝
Այդ կատաղի տարեր դէմ
Որ իրենց դաշտն ազատեն,
Համարողին մէկն, կանգ առնելով,
Իսկոյն խորհուրդ տուաւ, շուտով
Ձեռք զարնել նոր ճանապարհի
Լեռան վերէն, ոչ ուղղակի,
Հեշտ դարվարով, ծամածուռ
Տեղ տեղ թուժեր քարախուռ:
Միայն, կ'ասէ, այս կերպով
Դուք կարող էք ապահով
Սանձել դորա բըռնութիւն:
Որով քանդիչն ձեր դաշտերուն
Կը լինի ձեզ ծառայ, ջրիկիր:
Ծաղկին արտերդ արօրադիր:
Քալ էր խորհուրդն, երկրորդ առաւու
Շատ մը յակներ լեռան շորս քով
Ըսկանս ի ժիւր աշխատելու,
Նոր ճանապարհն բացին շուտով:
Փըրփրած Հեղեղը իսկոյն
Մէջը մըտաւ այն ճամբուն:
Այլ ծուռ ու մուռ ելէնէք
Շուտ կոտորեցին նորա մէջք:
Քարի, պատի դարներելով,
Վեր վար իջնալ ելնալով
Յոգնած, դադրած, յուսահատած,
Վայրինի բարք մէկ գի զըրած
Հեղեղն՝ եղաւ հանգարտ առու,
Երբմար դաշտերը ջրերու:
Եւ երեկուան շար թըլնամին
Այսօր եղաւ բոլոր գեղին
Խիստ օգտակար բարեկամ:
Դայտ, վարուցան, սեխեստան
Աւուրին ջրով ուռնացան,
Պարտէզք, այգիք, բուրաստան
Աւուն իրենց տուն տարին
Իբր բարեկամ թանկագին:

Խիստ բըռնութեան դէմ՝ փոխանակ
Բըռնութեան դէնք ձեռք առնելու,
Դուն բանեցուր սիրող կըրթանք,
Եւ խոհական անոյշ լեզու,
Որով բնութեան թերին, պակաս
Տակաւ ուղղել՝ չըտկել կարնաս:

Հ. ՔԵՐԵԱՎԵՐ Վ. ՔՈՒՆԵՆԵՐԵԱՆ